

pri tem vedno pazi in nadzira, da učenca vodi kakor na vrvi skozi šolsko dobo.

Pedagoška praksa je posebno kulturno področje, ki se razlikuje od drugih kulturnih področij v tem, da se drugi ustvarjalci ozirajo samo na svoj predmet, ki je mrtev, in ustvarjajo suvereno, učitelj-umetnik pa je navezan na gojenca, ki je tudi človek in ima svoje življenjske potrebe.

Prirajene vzgojiteljske sposobnosti ne zadostujejo učitelju, prisvojiti si mora tudi tehniko svojega dela, ki mora biti vedno osebno, enkratno in ne šablonsko.

Najboljši bodo uspehi, ako se visoko kulturne učitelj-umetnik sestane z učencem kot človek s človekom.

V debati, ki se je razvila po predavanju, je predavatelj poudaril, da je hotel očrtati lik učitelja iz pedagoške teorije ne iz pedagoške prakse in ne iz življenja, ker je njegova stroka teoretska pedagogika, ki po Sprangerju: »V pojmi in kategorijah pove to, kar naj ustvari pedagoška praksa.«

je potrebna, ker sedaj se vzdržuje avtoriteta starejših na neznanju mlajših.

Borci za novo vzgojo so samo tisti, ki stojijo v borbi na strani zapostavljenih.

V debati se je pokazalo, da stojijo nekateri na stališču, da ne izhaja vse iz boja med vladanimi in vladajočimi, torej niso odločilni samo sociološki temveč tudi pedagoški vidiki.

Dr. Gogala je izrazil misel, da je nova šola nastala iz čisto psiholoških načel, ker je moderni učitelj spoznal in začutil, kaj je prav in kaj ni prav.

Predavatelj je končno dostavil, da je to stvar svetovnega nazora vsakega poedinca, kje išče vzroka raznim pedagoškim pojavom.

Mencej Martin je predaval popoldne o temi:

»Individualna in socialna vzgoja.«

To predavanje naj bi nakazalo rešitev vprašanja: »Jaz — in drugi« t. j. odnos poedinca do okolice, do družbe. Predavatelj je

Skupina predavateljev.

Drugi debaterji so bili mnenja, da je to idealno zamišljen lik učitelja, ki naj bi ga skušal vsak učitelj v sebi realizirati. To bo dosegel tisti vzgojitelj-umetnik, ki vrednote sam doživlja in jih zna kot osebnost doživljati tudi dati otrokom.

Gospodarske prilike, v katerih živi naš kmečko ljudstvo in učiteljstvo pa so tako težke, da šola v svojem siromaštvu na učilnicah in učilih ne more učencu ne učitelju dati potrebnih sredstev, da bi zrastle v višjo kulturno ravan, kakor sama živita. Učitelj mora zidati na tistih kulturnih vrednotah, ki jih ima ljudstvo, in s tistimi sredstvi, ki so mu na razpolago.

V torek, 18. avgusta dopoldne je predaval Hreščak Alojzij o temi:

»Kulturni in vzgojni problemi sedanjega časa.«

V svojem predavanju je pokazal, kako je gospodarstvo vedno vplivalo na duhovno preoblikovanje človeštva in kako je v vsaki dobi vladajoči razred skrbel za vzgojo svojega naraščanja.

Vzgoja je socialna funkcija. Poznavanje gospodarskih, kulturnih in družabnih sil je potrebno, da spoznamo komponente, ki oblikujejo današnje šolstvo. Tudi preteklost je pustila v tradiciji močne sile, ki po zakonu vztrajnosti vplivajo še danes na vzgojo, zato moramo poznati tudi zgodovino.

Stari vek je značilen po svojem gledanju na stvari v njih mirujočem stanju.

Srednji vek ima posebnost v tem, da se trdno drži tridici starega veka in v iskanju enotnosti in občestvenosti v gledanju na svet.

Novi vek je zavrgel stališča antike, tradicionalizem in univerzalizem srednjega veka ter sprostil človekove umske in moralne sile. Racionalizem na umskem področju in liberalizem na socialnem in gospodarskem področju sta značilna za novi vek.

V gospodarstvu je dosegel silni razmah kapitalizem, ki mu je človek samo sredstvo, del stroja, za kopičenje bogastva. Delo se je vršilo zaradi kopičenja kapitala, zato se je strojno delo izdiferenciralo, delovne sile izrabljalo do skrajnosti. Za delo so uporabljali otroke in žene, ker so cenejše. Delovni čas je trajal 16—18 ur dnevno. Socialne zaščite ni bilo.

Sedaj se borijo gospodarsko šibki sloji proti močnejšim, ker jih izkoriščajo, ženske proti moškim, mladina proti starim.

Ta boj se zrcali tudi v razvoju šolstva. Vsak sloj si je moral priboriti pravico do izobrazbe. Ženske se še danes bore za to, in prav tako mladina za pravico soodločanja pri vzgoji.

Lastno in svobodno spoznanje in priznavanje etičnih načel je zahteva sodobne vzgoje, ki odklanja kazni, nagrado, izobite in vse kar lomi ponos in voljo; zahteva pa, da se goji značaj, kar se vrši lahko samo v zajednici. Metodična stremjenja so drugovrstna, prvoten je duh in smoter vzgoje.

Princip delovnega pouka, delovne šole, je idealna zamisel, da se spravi v življenje nove ideje.

Odprava šolnin in vseh ovir pri širjenju prosvete ter enotno šolstvo so zahteve sedanjosti in bodočnosti. Tudi seksualna vzgoja

pokazal na začetnike individualne vzgoje Rousseauja, Elen Keyevo in druge ter na drugi strani zastopnike socialne vzgoje Natorpa, Kaverana i. dr. Teoretsko pridemo s proučevanjem družbe, okolice in prirode v odnosu do človeka in sicer v dinamičnem odnosu, ki se javlja in izpreminja iz dneva v dan, do spoznanja, da človek, poedinec ne zmore ničesar v boju za življenje in je nujno navezan na življenje in delo v družbi. Zato se mora z delom v družbi, zajednici, vzgajati za družbo. Fizično delo je najboljša vzgojno sredstvo. Delo v zajednici ga uči kako in kdaj je treba delati in se pokoravati.

Družina je v razsulu, ker so ji izpodjedeni gospodarski in socialni pogoji, zato ne more več vršiti svoje vzgojne naloge.

Stroj je izenačil vse, moža in ženo, očeta in mater ter otroke, vse mu služi, in ni časa za vzgojo in ni povratka nazaj v stare zlate čase. Gospodarstvo ne pozna poti nazaj. Zato mora tudi sodobna vzgoja graditi na tem, kar je v družbi dano, t. j. na skupnem delu.

Debata:

Debaterji so poudarili, da je v predavanju dobro obšel individualistično vzgojo, ki je ne smemo zamenjati z individualno.

Vrednost poedinca zraste šele v družbi. Človek sam je produkt 1. svoje individualnosti t. j. svojih prirojnih dispozicij, 2. svoje okolice in 3. vzgoje. Zadnji dve oblikujeta prirajene sposobnosti.

Ze druga točka kaže, da zraven občje človeškega gledanja svetovnosti, mora vzgoja upoštevati tudi narodnost in vrednotenje. Tudi družina lahko socialno vzgaja, ako ima možnost, da živi tudi duhovno in kulturno življenje.

Socialna vzgoja ni možna v okviru fašizma.

V sredo, 19. avgusta je prvi predaval suplent Boje Etbin o temi:

»Pomen strukturne psihologije za sodobno pedagogiko.«

Predavatelj je v svojem predavanju narezal misli cele vrste nemških psihologov o tem vprašanju, da so tisti, ki so se v to psihološko smer prej poglobili, dobili točen pregled zadevne literature.

Ako pogledamo na genozo otrokove duševnosti vidimo, da se iz prirojnih nagonov, ki se krepko in izrazito javljajo, počasi izdiferencirajo in razvijajo tudi druge duševne funkcije. Vsak doživljaj je relativen in je izraz vseh prejšnjih doživljavaev, torej je v vsakem primeru celota, ki izhaja iz celotne duševnosti. Način doživljanja in izražanja je odvisen od prirojnih sposobnosti in te dajo osnovo vsakemu poedincu, da na svoj poseben način sprejema in izraža svoje doživljaje. Z dozorevanjem se ustali tudi način doživljanja in izražanja in to obliko imenujemo strukturo.

Debata se ni dotaknila vsebine predavanja ker je bilo zamišljeno teoretsko brez jasnih samostojnih zaključkov, zato je dr. Gogala izrazil v par besedah svojo misel o psihični strukturi človeka:

Po osebah se ločijo tudi psihične strukture. Objektivne pojave zunanjega sveta doživljuje vsakdo na svoj poseben način in te doživljaje tudi izrazi po svoje. V tem kaj in

kako pove, se kaže struktura poedinca. O osebah, ki so nam znane po njihovi psihični strukturi, vemo vsaj približno kakšno stališče bodo zavzeli v danem primeru in kako bodo to stališče zagovarjali.

Nimamo še točne opredelitve psihične strukture in značaja.

Manjka nam točna in enoznačna psihološka terminologija; zato se mnogokrat ne razumemo. (Dalje prihodnjič.)

Učiteljstvo za izboljšanje našega strokovno nadaljevalnega šolstva

Z uveljavljanjem uredbe o strokovno nadaljevalnih šolah so se pokazale mnoge njene hibe, ki groze, da bodo naše dosežanje tako lepo napredujoče šolstvo pahnilo na nivo, ki ga naša ožja domovina nikakor ne bo mogla prenesti. Glavna pomanjkljivost uredbe je ta, da je sestavljena za vse področje naše države. V mnogih banovinah je nadaljevalno šolstvo šele v začetku svojega razvoja. Za one kraje je uredba gotovo velikega pomena, ne tako za našo banovino, kjer imamo vpeljano osemletno šolsko obveznost, do čim je v južnih banovinah običajen le še štiriletni šolski poset.

Na poziv sekcije JUU so se zbrali v soboto 29. avgusta v Ljubljani učitelji iz kakih 30 krajev naše banovine, kjer imajo obrtno nadaljevalne šole.

Predsednik odséka za obrtno nadaljevalno šolstvo tov. Josip Ambrožič, je podal pregledno sliko stanja sedanjega šolstva, kakršnega nam je ustvarila sedanja uredba. Ugotovil je med drugim naslednje, da pomeni nova uredba za našo banovino nazadovanje. Mnoge neučestnosti povzročajo predpis, da mora vsak učitelj v začetku šolskega leta vložiti kolekovo prošnjo za poučevanje na obrtnih šolah. Vsi ti učitelji pa so posejali uradne tečaje in so prejeli za poučevanje na obrtno nadaljevalnih šolah oblastveno priznana spričevala. Na podlagi teh prošelj izdaja ministrstvo prosvete vsako leto razporede za posamezne učitelje in predmete. V bodoče se naj prepuščajo interne razdelitve dela učiteljskim konferencam na posameznih šolah. V banovinskem odboru za strokovno nadaljevalne šole ni doslej nobenega zastopnika učiteljstva. Sklenjeno je bilo, naj se posreduje, da se vsakoletno vlaganje prošelj opusti, dovoljenja pa naj veljajo v bodoče vsaj za vsako triletno periodo.

V zadnjih letih je število učencev v vseh obrtnih precej padlo. Vzrok je pripisati gospodarski krizi, ki je zajela tudi našo obrt, trgovino in industrijo. Število obrtnih vajencev je barometer težavnega stanja našega obrtniškega stanu. Pričakovati je, da bo z omiljenjem krize število vajencev naraščalo in s tem se bo dvigalo število tudi naše obrtno nadaljevalno šolstvo.

Zborovalci so obravnavali tudi tečaje za učiteljstvo na obrtno nadaljevalnih šolah. Ugotovilo se je, da se jemlje preveč kandidatov iz Ljubljane. Za podedzelsko učiteljstvo bodo morali v bodoče rezervirati pač več mest kot doslej.

Iz naroda za narod

»Glas najmlajših.«

Zakaj smo studirali 14 let, zakaj smo stradali in zmuzovali, zakaj smo oropali naših staršev zadnji belič? Zato, da smo zdaj, ko imamo učiteljsko diplomu, še vedno na plečih naših staršev: delavcev, nameščencev in bajtarjev, zato, da si služimo z instrukcijami (3—10 Din na uro), po tvornicah, z ribanjem. Od leta 1929. čakamo, vsako leto več, vsako leto je čakanje bolj obupno in brezizgledno.

Da nismo z vsemi akcijami še do sedaj za rešitev tega problema prav nič dosegli, ko nas čaka z letošnjim letom 700 svezih moči, ko je vendar že postal ta problem ne samo ozko učiteljski-stanovski temveč široko narodni, za ta neuspeh so tehtni razlogi, ki bi bili potrebni podrobnejšega študija.

Učiteljski stan je veljal že od nekdaj pri narodu kot eden izmed gospodarsko in socialno privilegiranih, kot tak je bil tudi in je še nadalje ostal prav do zadnjega v naši učiteljski zavesti. Dočim sta se morala delavec in kmet povsem neposredno boriti za svojo eksistenco, je bilo to drugim socialno višim stanovom nepotrebno. Učitelj je takoj po študiju dobil službo. Borba za njegovo eksistenco gre bolj posredno. Danes je položaj že vidno drugačen in čeprav je danes mlad učitelj eden izmed najbolj zapostavljenih, živi še vedno v iluziji, da mu bo družba kot privilegiraneemu preskrbela obstanek. Ta zavest, ki jo ima vsak od nas, več ali manj, je največji vzrok našemu neizhodnemu položaju.

V kolikor še šola nam vsem ni dala naprednega vpogleda na odnos nas do družbe in sploh do družbenega dogajanja, v toliko so k temu še precej doprinesle svojstvene prilike, v katerih mi mladi živimo. Raztreseni smo po mestih in vaseh. Težko si ustvarimo čut skupnosti in s tem zavest moči, ki bi jo v resnici lahko predstavljali. 700 delavcem v tovarni sledi radi slabih delavnih pogojev akcija, ki mora biti uspešna. Isto bi se zgodilo pri kmetih in bajtarjih. Nas je pa 700 duševnih delavcev, pa v družbenem dogajanju ne predstavljamo ničesar.

Pod pritiskom položaja so prišli posamezniki izmed nas do aktivnega pojmovanja odnosa naše tvorne skupine do družbe. Začeli so propagirati skupen nastop nas vseh za naše življenjske zahteve, za našo nastavitvev.

Naše gledanje tega problema se je pa v zadnjem času ob stiku z narodnimi masami poglobilo. Vse bolj spoznavamo, da je naš problem brezposelnosti in s tem tudi vprašanje vse današnje prosvetne politike pri nas, tesno povezan z vsakdanjimi zahtevami narodnih množic. Spoznavamo, da smo do sedaj

Zakon zahteva, da je predsednik komisije za pomočniške izpite učitelj iz obrtno nadaljevalne šole. Ostali člani komisije pa so zastopniki posameznih obrtniških stanov. V mnogih izpitnih komisijah pa ni nobenega učitelja in si zato ne moremo misliti, kako naj posluje komisija brez učiteljskega zastopnika.

Vzdrževanje šolstva je zakonjeno, a zadevne določbe se žal ne izvajajo. V bodoče naj vlagajo proračune šolski upravitelji, banska uprava pa naj da nalog posameznim občinam, da jih vnesejo v svoje proračune.

Vpelje naj se praksa, da dobe izpustnice le tisti vajenci, ki so zadostili vsem šolskim pogojem in dovršili šolo. Za tiste, ki so šolo le delno obiskovali in je niso dokončali pa se naj izdajajo le odhodnice. Nova uredba ustvarja v pogledu šol, obiska odnosno porazdelitve učencev v posamezne razrede velik kaos. Predpisuje, da je dolžnost vajenca obiskovati šolo le do 18. leta. V primerih, ako stopi v obrt vajenec po 18. letu mu sploh ni treba obiskovati strokovne nadaljevalne šole. Kam bo prišlo naše obrtništvo z nešolanim naraščanjem, pa si v današnjih časih, ko je treba znati vsakemu kalkulacije, knjigovodstva, korespondence in še ostalih znanosti, pač lahko predstavljamo. Pomočniški izpiti se vrše zdaj ob različnih časih. Današnja konferenca pa je sklenila, naj se vrše po zaključku šolskega leta v strokovnih nadaljevalnih šolah. Šolo naj obiskujejo učenci vse dotlej, dokler traja njihova učna doba.

Učiteljski zbor se je baval nato še z ostalimi člani uredbe in je ugotovil, da sedanja uredba ne ustreza višini, na katero smo dvignili strokovno nadaljevalno šolo na Slovenskem. Zato je nujno potrebna nova uredba, a pri sestavi te naj sodelujejo razni strokovnjaki in praktiki, predvsem učitelji in upravitelji strokovnih nadaljevalnih šol.

Tudi učni načrti, ki so stopili istočasno z uredbo v veljavo, ne ustrezajo. Teh učnih načrtov, ki so veljavni za vso državo, ni mogoče provesti v življenje niti pri nas, ker imamo osemletno šolsko obveznost, tem manj je to mogoče tam, kjer obiskujejo šolarji osnovno šolo le 4 leta. Odsek za obrtno nadaljevalno šolstvo pri sekciji JUU bo zbral vse nasvete, ki jih je iznesel zbor, v posebno spomenico, ki jo bo dostavil vsem merodajnim učiteljem, da rešimo naše strokovno šolstvo pred nazadovanjem.

Zato mora iti borba za ureditev naših perečih prosvetnih vprašanj vzporedno z zahtevami narodnih mas. Učiteljstvo ne sme riniti in siliti v gosposko družbo, kjer ni njezovo mesto. Učitelj izhaja iz naroda in njezove vrste najširših narodnih mas naj vstopa in uspeh nam bo zagotovljen.

Jurca Branka.

Novosti na knjižnem trgu

—k Praktična gospodinja je gospodinjski štirinajstrednik, ki je pričel izhajati 1. januarja 1936. List je urejevan povsem praktično in vsebuje mnoga lepa navodila iz področja materinstva, higijene, praktičnih ročnih del, kuhe, konserviranja, gojenja cvetic, perutinarstva itd. Prav zaradi praktičnih napotkov bo »Praktična gospodinja« dobrodošel pripomoček pri pouku gospodinjstva v višji narodni šoli, kakor tudi v gospodinjstvo nadaljevalnih šolah. — Letna naročnina znaša 46 Din. Uredništvo in uprava lista sta v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5.

—k Navodila za novodobno dojenčkovo opremo in vse druge nasvete za nego otroka dobite v knjižnici »Moj novorojenček«. Knjižnica ima 25 slik in 32 strani. Knjižnica se drži smernic, ki jih je avtorica ga. L. Meglič spoznala v Ameriki. — Knjižnica stane Din 12—. Kupi ali naroča se s razno polonico, ki se dobi na vsaki pošti in nanjo napiše: Štev. ček. rač. 14.608 Mira Vdovič, Š. trg., Ljubljana, Gradišče 4.